

ВДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ВЗАЄМВІДНОСИН МІЖ ПІДПРИЄМСТВАМИ МОЛОКОПРОДУКТОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ АПВ

**АНТОЩЕНКОВА В.В. АСИСТЕНТ,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМ. ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Проблема вдосконалення економічних взаємовідносин між партнерами молокопродуктового підкомплексу є надзвичайно актуальною, має важливе народногосподарське значення, а стан її вирішення формує широке поле для наукових досліджень у цьому напрямку.

The problem of improving economic relations between partners dairy production is extremely relevant, is of great national economic significance and state of its decision creates a wide field for research in this direction.

Постановка проблеми. Найважливіший інструмент економічного механізму регулювання агропромислового виробництва - відновлення еквівалентних відносин між сільським господарством і промисловістю. Стихийний ринок без регуляторів призвів до розриву економічних відносин. Сільське господарство поставлене в нерівне положення через диспаритет цін на сільськогосподарську й промислову продукцію. І як наслідок, протягом останніх років у нашій країні зменшилися обсяги виробництва молока і обсяги споживання населенням молока і молокопродуктів, погіршилася їх якість, незважаючи на зростання цін. Це створює пряму загрозу здоров'ю населення, насамперед підростаючого покоління. За рівнем споживання молока ми значно відстаємо від Європи. За роки незалежності споживання цього продукту в країні зменшилося на 60 відсотків. А у його складі понад 100 компонентів, необхідних для здоров'я! Найбільшими виробниками молока в світі є США, Індія і Росія. В Україні ж його виробництво постійно зменшується.

Сучасний стан молочного скотарства нестабільний. При дуже високій вартості основних виробничих ресурсів і низьких закупівельних цінах на молоко при переробці, молочне скотарство більшості господарств нерентабельне й тому змушене згортати виробництво.

Основна причина зменшення виробництва молока і

молокопродуктів є наслідок реструктуризації і реінтеграції молочного скотарства, що викликана недостатнім рівнем впорядкованості системи економічних взаємовідносин між виробниками молока як сировини та підприємствами, що займаються його переробкою та виготовленням готової до споживання продукції – промислові переробні підприємства недостатньо компенсують затрати виробників молока. Така ситуація зумовлює економічну неефективність виробництва молока у сільськогосподарських підприємствах. На сьогодні становище є настільки катастрофічним, що молочне скотарство в Україні опинилось під загрозою повного занепаду. Воно стало переважно дрібнотоварним, а переробні підприємства орієнтуються на крупного виробника, система ж заготівлі молока у населення не налагоджена належним чином. Все це обумовлює існуючі труднощі у ефективному функціонуванні молокопродуктового підкомплексу АПВ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемою вдосконалення економічних відносин між підприємствами АПВ займалося багато вчених-економістів, серед яких В. Андрійчук, А. Байдюк, М. Бакетт, І. Баланюк, П. Березівський, П. Борщевський, В. Валентинов, С. Васильчак, П. Гайдуцький, В. Галанець, Ф. Горбонос, Ю. Губені, М. Долішній, Т. Дудар, В. Зіновчук, В. Котков, О. Крисальний, В. Липчук, Ю. Лупенко, М. Малік, В. Месель-Веселяк, В. Микитюк, О. Могильний, О. Онищенко, М. Пархомець, П. Саблук, А. Сахно, Г. Черевко, О. Шпичак, К. Юрченко, В. Юрчишин, В. Яценко, І. Яців та ін.

Більшості проведених досліджень властивий традиційний підхід до вирішення поставлених завдань. Разом з тим, окремі питання розвитку процесів удосконалення системи економічних взаємовідносин безпосередньо у молокопродуктовому підкомплексі АПВ залишаються недостатньо дослідженими. Нинішня ситуація у молокопродуктовому підкомплексі, яка опосередковується ринком молока та молочної продукції, вимагає нових підходів до вирішення вказаної проблеми шляхом розвитку взаємовигідних ринкових принципів агропромислової інтеграції в цьому секторі економіки, вивчення закордонного та кращого вітчизняного досвіду, їх узагальнення і подальшого розповсюдження.

Отже, проблема вдосконалення економічних взаємовідносин між партнерами по молокопродуктовому підкомплексі є надзвичайно актуальною, має важливе народногосподарське значення, а стан її вирішення формує широке поле для наукових досліджень у цьому напрямку.

Постановка завдання. Метою є розробка рекомендацій щодо вдосконалення економічних взаємовідносин між виробниками і переробниками продукції у молокопродуктовому підкомплексі АПВ. Визначити суть і необхідність удосконалення економічних взаємовідносин у молокопродуктовому підкомплексі АПВ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ступінь реалізації можливостей удосконалення економічних взаємовідносин у молокопродуктовому підкомплексі АПВ значною мірою залежить від рівня оптимальності і раціональності вибору та організаційної чи організаційно-правової форми цих взаємовідносин, оскільки остання може сприяти цьому процесу або, навпаки, – гальмувати його через свою недосконалість чи неоптимальність або невідповідність конкретній ситуації.

Схема взаємовідносин на ринку молока представлена на рис.1. [1, с.75].

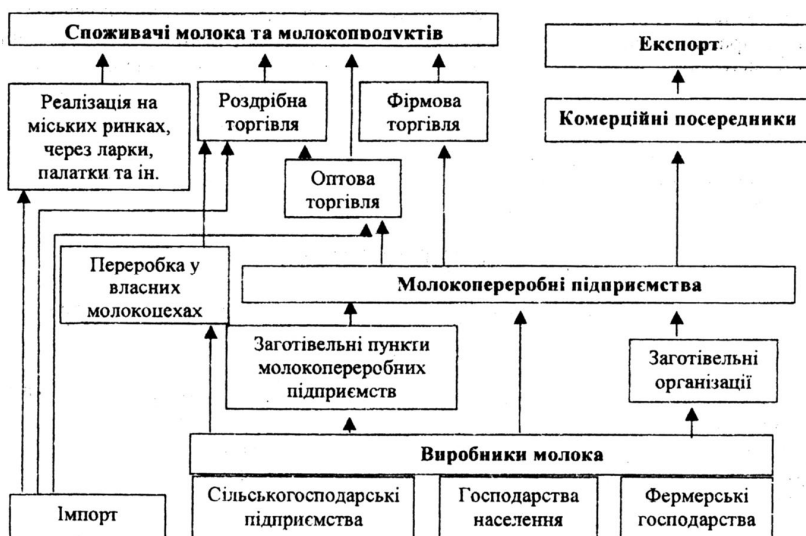

Рис.1 Схема ринку молока та молокопродуктів

Молокопродуктовий підкомплекс АПК являє собою об'єктивно існуючу сукупність підприємств сільськогосподарського та промислового виробництва, сервісних видів діяльності, взаємопов'язаних і зорієнтованих на одержання сільгоспсировини, її промислову переробку та реалізацію кінцевої продукції. Рівень ефективності виконання функцій молокопродуктовим підкомплексом

значною мірою залежить від його складу і структури, які об'єктивно передбачають можливості реалізації економічних взаємовідносин між його учасниками на основі агропромислової інтеграції. Специфіка цих взаємовідносин обумовлюється технологічними, біологічними та економічними особливостями молочного скотарства: високою капіталомісткістю виробництва і продукції, тривалістю періоду відтворення і використання основного стада; високою конвергенцією низькоцінних кормів, структурою витрат, сезонністю виробництва продукції та низькою здатністю до тривалого зберігання.

Теоретичний підхід до проблеми удосконалення економічних взаємовідносин у молокопродуктовому підкомплексі можна зобразити схематично (рис.2). [2, с.287].

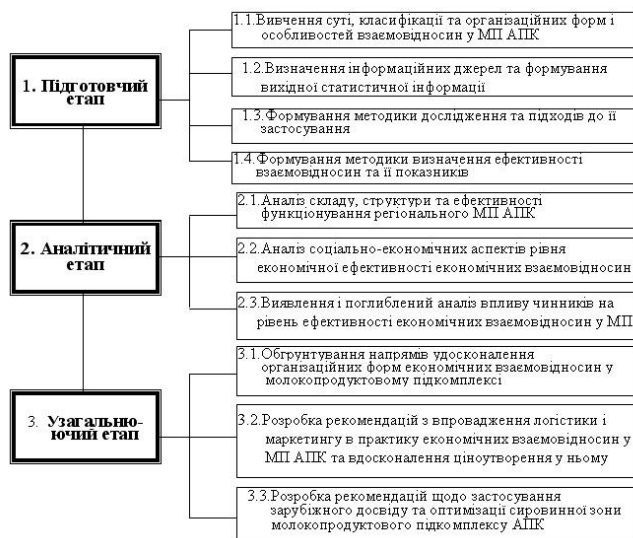

Рис. 2. Структурна схема етапів економічного аналізу ефективності економічних взаємовідносин у молокопродуктовому підкомплексі АПВ

Висновки. Удосконалення економічних взаємовідносин в умовах обмеженої державної підтримки можливе тільки при відповідному регулюванні державою правил «гри» на ринку, які забезпечать баланс інтересів всіх учасників при виробництві, обміні і реалізації продукції. Економічні взаємовідносини регіонального рівня мають забезпечити умови розширеного відтворення виробництва, отже всіх складових виробничого капіталу: землі, фондів, робочої

сили, відповідно до потреб того чи іншого регіону, району, підприємства, господарства у безпосередньому взаємозв'язку з інтересами суспільного виробництва. Тобто, мають забезпечуватись економічні інтереси особистості, колективу, суспільства на рівні конкретного господарства, підприємства, галузі, конкретного продуктового підкомплексу, району, регіону в цілому.

Література.

1. Гончар Л. В. Сучасний стан та перспективи розвитку молокопродуктового підкомплексу АПК / Л.В.Гончар // Фінансово-економічні проблеми розвитку підприємництва в Україні: всеукр. Наук.-практ. Конф., 22 березня 2005 р. – Житомир, 2005. – С. 74-76.

2. Дадак О. О. Вдосконалення організаційно-правових форм економічних взаємовідносин у молокопродуктовому підкомплексі АПК. / О.О.Дадак // Вісник ЛДАУ: Економіка АПК. – Львів, 2007. – №14. – С. 284– 292.